

Netradiční mezníky československých dějin?

Vzdělávací cíl: Žáci prostřednictvím informační tabule, která uvádí data vzniku, rušení a obnovování pomníku T. G. Masaryka, postupně reflektují politický a historický vývoj v Československu ve 20. století. Žáci diskutují, jaký dopad měly klíčové události na společenský vývoj v zemi a proč jsou na podstavci pomníku uvedeny jiné letopočty, než které znají z učebnic.

Klíčová slova: české země ve 20. století, vzpomínková kultura, dějiny ve veřejném prostoru, trvání a změna, diskutujeme

Práce s jednotlivými slidy:

Poznámky:

1 ZKOUMÁNÍ FOTOGRAFIE I (3 min.)

Prohlížení zadní strany pomníku na fotografii s pomocí lupy a četba popisky.

Žáci mohou tipovat, komu je pomník věnován.

2 ZKOUMÁNÍ FOTOGRAFIE II (1 min.)

Prohlížení přední strany pomníku pomocí lupy a četba popisky.

Žákům je odhalena přední strana pomníku a věnování „osvoboditeli T. G. Masarykovi“.

3 ZKOUMÁNÍ FOTOGRAFIE III (1 min.)

Prohlížení detailní fotografie průvodní tabule s konkrétními lety a zásahy, které se na pomníku uskutečnily.

4 INTERPRETACE DAT 1925 A 1940 (5 min.)

Odpovídání na otázky do textových polí: ? Při které významné příležitosti byl pomník vztyčen? ? Proč byl podle vás v roce 1940 pomník odstraněn?

Památník vznikl při příležitosti narozenin T. G. Masaryka. Úzce také souvisí s koncem první světové války a se vznikem Československa roku 1918. Památník symbolizuje vznik a ideje Československa.

Československo bylo v průběhu druhé světové války rozděleno. Na území Čech a Moravy byl roku 1939 zřízen protektorát pod německou nadvládou. Na Slovensku vznikl samostatný Slovenský štát. Osoba T. G. Masaryka byla nepohodlná, protože symbolizovala jednotné Československo

5 INTERPRETACE DAT 1946 A 1950 (5 min.)

Odpovídání na otázky do textových polí: ? Co vedlo k obnově pomníku krátce po druhé světové válce? ? Z jakých důvodů se pomník T. G. Masaryka stal v padesátých letech nepohodlný?

K obnově přispěly události roku 1945 - konec války, zánik protektorátu Čechy a Morava a obnovení samostatného Československa.

Po únoru roku 1948 převzala politickou moc v Československu komunistická strana. Osoba na památníku symbolizovala demokratickou tradici meziválečné ČSR, která nevyhovovala podmínkám nového režimu.

6 INTERPRETACE DAT 1968 A 1974 (5 min.)

Odpovídání na otázky do textových polí: ? Jaké změny měly dopad na obnovu památníku v roce 1968? ? Jak se změnila situace po roce 1970 a proč byl památník následně zrušen?

Pod tlakem společnosti byl komunistický režim nucen se liberalizovat. Zvolení Alexandra Dubčeka za hlavního tajemníka KSČ vedlo k vnitropolitickým změnám, které završily tzv. pražské jaro v roce 1968. Osoba T. G. Masaryka připomínala 50. výročí vzniku Československa.

Vpád vojsk Varšavské smlouvy v srpnu 1968 znamenal konec pražského jara a postupný začátek tzv. normalizace v Československu. V prosinci 1970 schválil ÚV KSČ text Poučení z krizového vývoje ve straně a společnosti, který se stal normou pro interpretaci událostí roku 1968. Osoba na památníku se stejně jako v padesátých letech stala nežádoucí.

7 INTERPRETACE ROKU 1990 A SOUČASNÉHO POSTOJE (5 min.)

Odpovídání na otázky do textových polí: ? Proč byla socha T. G. Masaryka v roce 1990 opět obnovena? ? Jak myslíte, že je pomník T. G. Masaryka vnímán dnes?

Oslabující vliv Sovětského svazu vedl k pádu komunistických režimů ve východním bloku a k sametové revoluci v Československu v listopadu 1989. Demokratický režim se hlásil k první republice, jejímž symbolem byla i osoba T. G. Masaryka.

Žáci mohou rozvinout diskuzi o osobě prvního československého prezidenta, o tom, jak je dnes vnímána a co by dělali v dnešní době se sochou oni.

8 INTERPRETACE MEZNÍKŮ (5 min.)

Odpovídání na otázku do textového pole: ? Proč jsou na podstavci pomníku uvedeny jiné mezníky, než známe z učebnic?

Žáci hledají příčiny, proč známé historické události nesedí s daty uvedenými na pomníku. Tradiční mezníky žáci mohou zjistit pomocí učebnice. Mohou docházet k různým odpovědím.

Možné důvody:

- *Legislativní (nařízení a rozhodnutí platí obvykle později, než jsou vyhlášena, potřeba rozhodnutí více orgánů, z nichž každý má své lhůty a podobně),*
- *finanční (problémy s vyčleněním peněz),*
- *personální (časová prodleva při změně politické reprezentace, hlavně v regionech),*
- *praktické (některé práce není možné vykonávat za mrazu, nemusí být okamžitě k dispozici potřebný materiál nebo technologie...),*
- *lidský faktor (vyčkávací strategie při změně politického směřování, taktické zdržování a nesouhlas s nařízenou změnou).*